

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av vissa bestämmelser om magistraternas behörighet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av vissa bestämmelser om magistraternas behörighet (RP 6/2015 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Assi Salminen, finansministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Ålands landskapsregering
- Statens ämbetsverk på Åland
- Löntagarorganisationen Pardia rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen ändringar i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster, lagen om dödförklaring, lagen om förmyndarverksamhet, lagen om intressebevakningsfullmakt och lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet.

Lagar har bestämmelser om magistraternas behörighet. Enligt propositionen ska bestämmelserna om behörighet på lagnivå ersättas med bemyndiganden. Det innebär att bestämmelser om den behöriga myndigheten i fortsättningen utfärdas genom förordning av finansministeriet. Syftet är att förenhetliga och förtydliga regleringen av magistraternas behörighet och att samla bestämmelserna om uppgiftsfördelningen mellan magistraterna i en enda författning.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

Betänkande FvUB 7/2015 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet föreslår inga ändringar i propositionen.

Bestämmelser om magistraternas organisation och uppgifter ingår i lagen om registerförvaltningen (166/1996) och förordningen om registerförvaltningen (248/1996). Närmare bestämmelser om magistraternas olika uppgifter och behörighet ingår i de speciallagar som gäller respektive uppgift.

Magistraternas behörighet fastställs i huvudsak regionalt, dvs. utifrån den magistrats verksamhetsområde som t.ex. sökandens eller den anmälningsskyldigas hemkommun eller folkbokföringskommun finns inom. I speciallagarna finns också bestämmelser där det anges vilken magistrat som är behörig, om det inte finns någon annan behörig myndighet eller om det på grund av uppgiftens karaktär är ändamålsenligt att i hela landet koncentrera uppgiften till en eller flera magistrater.

Utskottet noterar att magistraten i Helsingfors är behörig magistrat enligt behörighetsbestämmelserna i alla fem speciallagar som enligt förslaget ska ändras.

Närmare bestämmelser om magistraternas verksamhetsområden utfärdas genom förordning av statsrådet. Statsrådets allmänna sammanträde utfärdade genom ett beslut den 8 oktober 2015 en förordning om magistraternas verksamhetsområden (1254/2015). Enligt 1 § 1 mom. i den förordningen är verksamhetsområdet för magistraten i Nyland Helsingfors, Esbo, Lojo, Vichtis, Raseborgs, Vanda, Borgå, Lovisa, Hyvinge och Mellersta Nylands härad.

Förordningen (1254/2015) träder i kraft den 1 januari 2016 och därmed finns inte magistraten i Helsingfors längre vid ingången av nästa år. Lagarna måste under alla omständigheter ändras i detta avseende, men nu gäller frågan om man i stället för de nuvarande behörighetsbestämmelserna i lagarna kan införa ett bemyndigande att utfärda bestämmelser om behörig magistrat genom förordning av finansministeriet.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden särskilt när det gäller bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna ansett att den behöriga myndigheten entydigt (GrUU 18/2004 rd och GrUU 21/2001 rd) eller annars exakt (GrUU 47/2001 rd) ska framgå av lagen eller att åtminstone utgångspunkten för myndigheternas behörighetsförhållanden (GrUU 45/2001 rd) och villkoren för att överföra behörighet ska framgå tillräckligt exakt av lagen (GrUU 17/2004 rd och GrUU 7/2001 rd). Grundlagsutskottet har i sin etablerade praxis krävt att bestämmelserna ska vara exakta och noggrant avgränsade (t.ex. GrUU 1/2004 rd).

Utgångspunkten för behörighetsfördelningen mellan statsrådet och ett ministerium är att statsrådet utfärdar förordning i vittsyftande och principiellt viktiga ärenden och i andra ärenden vars betydelse kräver det. Ministerierna får bemyndigas att utfärda förordning i ett ärende som inte på grund av sin samhällliga eller politiska betydelse kräver att det avgörs vid statsrådets allmänna sammanträde i enlighet med 67 § i grundlagen. Därmed får ett ministerium ges befogenhet att ut-

Betänkande FvUB 7/2015 rd

färda förordningar huvudsakligen i frågor inom dess eget ansvarsområde, förutsatt att de inte till följd av sin samhälleliga betydelse måste behandlas av statsrådets allmänna sammanträde.

Avsikten är att genomföra de aktuella ändringarna genom exakta och noggrant avgränsade bestämmelser i lag om när bestämmelser om den behöriga magistraten får utfärdas genom förordning av finansministeriet. Dessutom föreslås det att 3 § i lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet uppdateras så att den nämner Statens ämbetsverk på Åland i stället för länsstyrelsen.

Utskottet anser att det rör sig om intern omorganisering inom registerförvaltningen. Uppgifter som i dagens läge hör till magistraten i Helsingfors kommer att koncentreras till en magistrat som anges närmare i en förordning av finansministeriet. Uppgifter kan inte överföras från magistraternas behörighet genom förordning, påpekar utskottet. Men här är det fråga om ett ärende som politiskt och samhälleligt sett har mindre betydelse och som gäller finansministeriets ansvarsområde, varför ministeriet får bemyndigas att utfärda förordning.

Således anser utskottet att behörighetsbestämmelserna i de aktuella speciallagarna i fortsättningen kan utfärdas genom förordning av finansministeriet. Lagändringarna kommer att göra regleringen av magistraternas behörighet enhetligare och överskådligare och att samla bestämmelserna om magistraternas uppgiftsfördelning i en och samma författning.

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—5 i proposition RP 6/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 6.11.2015

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Timo V. Korhonen cent
medlem Thomas Blomqvist sv
medlem Mika Kari sd
medlem Elsi Katainen cent
medlem Kari Kulmala saf
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Sirpa Paatero sd
medlem Olli-Poika Parviainen gröna
medlem Juha Pylväs cent
medlem Wille Rydman saml

Betänkande FvUB 7/2015 rd

medlem Joona Räsänen sd
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Mari-Leena Talvitie saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.